

Waldorf English Week 2023

29.10.-3.11.2023 v Odenthal Altenbergu neďaleko Kolýna nad Rínom v Nemecku konalo každoročné týždňové stretnutie pre waldorfských učiteľov anglického jazyka.

Zišlo sa vyše 100 účastníkov z celej Európy, najviac z nemeckých waldorfských škôl. Zo Slovenska sme boli štyria z bratislavskej a z novozámockej waldorfskej školy.

Každý rok English Week je venovaný nejakej téme. Tento rok to bola "Ako sa učíme nové slová v cudzom jazyku?"

Ranné bloky sme odštartovali spoločným spevom, viedla nás hudobníčka z Juhoafrickej Republiky Juanita Bredenhann, nasledovali prednášky založené na všeobecnej téme konferencie a široká škála pracovných skupín, ktoré sa zaoberajú rôznymi metodickými otázkami, večery boli plné "ducha angličtiny" v podobe piesní, tancov a umeleckých prezentácií.

Poobedný trojhodinový blok patril dramatizácii, práci so slovom, hlasom ale aj celým telom. Konceptia anglického týždňa vychádza z presvedčenia, že intenzívna umelecká práca s hercami, režisérmi, príbehmi, rozprávačmi, básnikmi a klaunami môže byť pre učiteľov cudzích jazykov nesmierne prínosná. Umelecké workshopy, ktoré predstavujú "srdce" každého Anglického týždňa, ponúkajú učiteľom jedinečnú šancu ísť podstatne ďalej v rozvoji ich vnímania a vyjadrovacích schopností pri práci so slovami a jazykom vo veľmi podpornom prostredí plnom srdečnosti, humoru a dôvery. Preto každodenné trojhodinové umelecké workshopy sú základným kameňom celého týždňa.

Rudolf Steiner od samého začiatku waldorfského vzdelávania vnímal metodiky založené na preklade slov z cudzieho jazyka do materinského jazyka za veľmi neefektívne a zároveň nezlučiteľné s umeleckým prístupom k vyučovaniu cudzích jazykov, ktorý si predstavoval. V priebehu posledných sto rokov sa otázka, ako sa učiť nové slová, čoraz viac začleňovala do širokej škály tvorivých a umeleckých metód tak vo waldorfskom vyučovaní jazykov, ako aj v rôznych humanistických prístupov. V súčasnosti sa v súvislosti s rozšíreným používaním a rastúcou účinnosťou digitálnych prekladov vynárajú nové otázky, ktoré je potrebné riešiť: Ako sa môže učenie nových slov v cudzom jazyku stať pútavým a zmysluplným pre žiakov vyrastajúcich s pohodlím prekladacích strojov? Môžu digitálne technológie plodne začleniť do chápania vyučovania cudzích jazykov, ktoré vníma umeleckosť, predstavivosť a tvorivosť ako prvoradé?

Celý týždeň je veľmi výživný, inšpirujúci, plný praktických nápadov ale aj úvah, ktoré človek ešte dlho v sebe nosí a ľúšti. Nižšie uvádzam niekoľko myšlienok, ktoré vo mne zarezonovali:

- Moc a potenciál slov. Jazyk je mocný nástroj, lenže jeho používaním prichádza aj zodpovednosť. Tento nástroj dokáže pohladiť, otvárať nové svety, ale aj obmedzovať obzory, zraňovať, môže sa stať aj nebezpečnou zbraňou.
- Ako sa učíme svoj 1.cudzí jazyk, ktorý neskôr nazývame materinským jazykom? Prostredie je veľmi podporujúce, vyvíja obrovskú snahu nám porozumieť, nekoriguje naše chyby, sme do toho prostredia materinského jazyka plne ponorení.

- Ako pracovať s neznámymi slovami v ústnom či písomnom prejave. V podstate aj v materinskom jazyku vyskytnú slová, ktorým nerozumieme. Ale do komunikácie sa zapája celé telo, celý človek. Samotné slová sú len jedným z komunikačných prvkov.
- Učením cudzích jazykov získavame druhú "ľudskosť" k našej prvej "ľudskosti". Inak povedané, koľko jazykov vieš toľkokrát si človekom.
- Osvojenie novej slovnej zásoby je náročný proces, musíme pritom zložiť niekoľko kopcov:
 - a. osvojiť význam slova
 - b. jeho výslovnosť
 - c. ako sa to slovo píše
 - d. v akom lexikálnom prostredí sa vyskytuje
 - e. aké má gramatické zákonitosti
 - f. vyskytuje sa vo frazeologizmoch, ak áno v akých?
- Ako pretaviť pasívne ovládanie jazyka na aktívne? Humor, zábava, prekvapenie. A treba si pamätať, že život a učenie nie je bezrizikové.
- Jedno je isté, žiaci na začiatku hodiny nie sú pripravení a naladení na hodinu. Učiteľ ich potrebuje vyrušiť v ich rozptýlenosti, aby sa dokázali sústrediť.

Učenie sa cudzieho jazyka vždy znamená naučiť sa rozumieť a používať nespočetné množstvo nových slov. Bez toho zostáva cudzí jazyk zväčša nezrozumiteľný, nezvládnuteľný a nezmyselný. Preto sa vynára otázka, ako žiakom umožniť, aby cudzí jazyk vnímali ako zrozumiteľný, zvládnuteľný a zmysluplný, možno považovať za primárne ciele jazykového vzdelávania. Kľúčovou otázkou vždy bola, ako to možno dosiahnuť.